

KORRALDUS

Geoloogilise uuringu loa väljastamise korralduse eelnõu

1. OTSUS

Arvestades alljärgnevat, võttes aluseks maapõueseaduse § 26, § 32, § 35 ning Aktsiaselts PRELVEX 14.08.2024 esitatud taotluse, **otsustan:**

1. Anda Aktsiaselts'le PRELVEX (registrikood 11947047) geoloogilise uuringu luba nr L.MU/522668 Prääma uuringuruumis kehtivusajaga kolm aastat.
2. Korraldus jõustub Aktsiaselts'le PRELVEX teatavaks tegemisest.

Käesolev korraldus on uuringuloa nr L.MU/522668 lahutamatu osa.

Uuringuluba nr L.MU/522668 on kättesaadav keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS.

2. ASJAOLUD

Aktsiaselts PRELVEX (registrikood 10347224, aadress Järva maakond, Türi vald, Türi linn, Tehnika tn 3, 72213) esitas 20.07.2024 Keskkonnaametile Prääma uuringuruumi geoloogilise uuringu loa (edaspidi uuringuluba) taotluse (registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis, edaspidi KOTKAS 20.07.2024 dokumendina nr DM-129197-1). Korrigeeritud taotlus on esitatud 14.08.2024 KOTKAS nr DM-129197-4.

Taotletav uuringuruum asub Järva maakonnas, Paide linnas Tarbja külas riigile kuuluval katastriüksusel Väätsa metskond 59 (tunnus 56502:002:0144; maatulundusmaa 100%) ja Viraksaare külas riigile kuuluvatel katastriüksustel Turbatootmisala (tunnus 56502:002:0950; turbatööstusmaa 100%) ja Väätsa metskond 62 (tunnus 56502:002:0146; maatulundusmaa 100%). Taotletav uuringuruumi teenindusala pindala on 162,80 ha.

Kinnistu Turbatootmisala (tunnus 56502:002:0950) riigivara valitseja on Regionaal- ja Põllumajandusministeerium ning volitatud asutus Maa-amet.

Kinnistute Väätsa metskond 59 (tunnus 56502:002:0144; maatulundusmaa 100%), Väätsa metskond 62 (tunnus 56502:002:0146; maatulundusmaa 100%) riigivara valitseja on Kliimaministeerium ning volitatud asutus Riigimetsa Majandamise Keskus.

Uuringu eesmärk on ala geoloogilise ehituse, mäenduslike tingimuste ja turba kvaliteedi

hindamine, et võtta uuritud turbavaru maavarade registris arvele aktiivse tarbevaruna.

Geoloogilise uuringu käigus mille plaanitakse rajada kuni 80 uuringupuurauku. Uurimissügavus on kuni 8 m. Hüdrogeoloogilisteks katsetöödeks on veetasemete mõõtmine uuringupunktides, muud sihtotstarbelised tööd: laboratoorsed tööd; uuringuruumi teenindusala topograafiline mõõdistamine, turba botaanilise koostise määramine. Hinnanguline maavara kogus, arvestades kaevandamiskadusid on vähelagunenud turbal 200 tuh t ning hästilagunenud turbal 900 tuh t. Hästilagunenud turba võimalikud kasutusvaldkonnad taotluse kohaselt on kütturest ja mullasegude valmistamine ning vähelagunenud turbal aiandusturvas. Taotletava loa kehtivusaeg on 3 aastat.

Geoloogilise uuringu tegemisel lähtutakse keskkonnaministri 17.12.2018. a määrusest nr 52 „Üldgeoloogilise uurimistöo ning maavara geoloogilise uuringu kord ja nõuded ning nõuded fosforiidi, metallitoorme, põlevkivi, aluskorra ehituskivi, järvelubja, järvemuda, meremuda, kruusa, liiva, lubjakivi, dolokivi, savi ja turba omaduste kohta maavarana arvelevõtmiseks“.

Uuringuvõrk projekteeritakse tihedusega 200×200 m. Varu täpsemaks kontuurimiseks rajatakse vajadusel täiendavaid uuringupunkte. Mõõdetakse turba kogupaksus ja vähelagunenud turba kihi paksus 0,05 m täpsusega ning iseloomustatakse turba lamamis olevaid setteid. Uuringupunktide asukohad ja maapinna abs kõrgus mõõdistatakse GPS-seadmega.

Turba kannusus määratakse 2 platsil, millel tehakse käsipuuriga 1 m intervalliga 100 torget ning registreeritakse kannutabamused.

Kolmest uuringupunktist võetakse 0,25 m intervalliga proovid turba üldanalüüsiks. Uuringuruumi teenindusosalal teostatakse geodeetiline mõõdistamine ja mõõdetakse kraavide veetasemeid.

Taotletava uuringuruumi teenindusala kattub täielikult Epu-Kakerdi/Prääma turbamaardla (maavarade registri registrikaart nr 150) hästilagunenud turba aktiivse reservvaru 3 plokiga ja osaliselt vähelagunenud turba aktiivse reservvaru 4 plokiga. Taotletava uuringuruumi väiksema lahustüki põhja-, lõuna- ja idaserv ning suurema lahustüki lääneserv külgnevad vahetult hästilagunenud turba aktiivse tarbevaru 1 plokiga ja vähelagunenud turba aktiivse tarbevaru 2 plokiga. Lisaks külgneb suurema lahustüki lõunaserv vahetult hästilagunenud turba aktiivse tarbevaru 1 plokiga.

Väiksema lahustüki põhja-, lõuna- ja idaserv külgnevad vahetult Prääma turbatootmisala (kaevandamisloa nr KMIN-044; loa omaja Aktsiaselts PRELVEX; kehtiv kuni 18.11.2049) mäeeraldisega ja selle teenindusmaa ulatub kuni 62,8 m ulatuses väiksemale lahustükile.

Suurema lahustüki lääne- ja lõunaserv külgnevad vahetult Prääma turbatootmisala mäeeraldisega ja selle teenindusmaa kattub osaliselt eelnimetatud mäeeraldisel teenindusmaaga. Suurema lahustüki idaosa kattub osaliselt maaparandussüsteemidega Eivere ÜP-8 ja Prääma ÜP22, mille koodid maaparandussüsteemide registris on vastavalt 6112350020030001 ja 6112350020010001).

Suurema lahustüki kaguservast 100,7 m kaugusel asub üle 25 km² suuruse valgalaga veekogu Pärnu jõgi (Eesti looduse infosüsteemi kood VEE1123500; kalda piiranguvöönd 100 m). Taotletava uuringuruumi teenindusalal kattumist nimetatud veekogu piiranguvööndiga ei ole.

Suurema lahustüki vahetusse lähedusse jääb I kategooria kaitsealuse liigi *Clanga pomarina* (väike-konnakotkas; Eesti looduse infosüsteemi kood KLO9126276) elupaigaga ja metsa vääriselupaigaga VEP nr.211608.

Väike-konnakotkas on eriti tundlik häiringutele pesitsusperioodil. Inimtekkelistest häiringutest tingitud ebaõnnestunud pesitsustest on teateid enamikust väike-konnakotka pesitsusareaali jäävatest riikidest. Vastavalt LKS § 50 lõikele 5 on ajavahemikul 15. märtsist 31. augustini keelatud inimeste viibimine väike-konnakotka püsielupaigas, mille peamine eesmärk on välistada häirimine kaitsealuse pesa ümbruses. Samas ei ole välistatud, et pesitsusajal kaitsetsooni naabruses asetleidev häirimine võib siiski põhjustada pesitsuse ebaõnnestumise, eriti selle algfaasis aprillist mai lõpuni, kui linnud on häirimise suhtes kõige tundlikumad (Kotkaklubi 2008–2009). Ettevaatusprintsipiist tulenevalt tuleb geoloogilised uuringud teostada väljaspool tundlikku pesitsusperioodi (15.03–31.08).

Uuringuloo taotlust on kontrollinud maavarade registri vastutav töötaja Maa-amet (22.08.2024 kiri nr 9-3/24/9308-4).

Riigilõivu seaduse § 136¹ lõike 1 kohaselt on riigilõiv 1060 eurot tasutud 20.07.2024.

Maapõueseaduse (edaspidi **MaaPS**) § 1 lõike 3 kohaselt kohaldatakse uuringuloo andmise ja muutmise menetlusele haldusmenetluse seaduse (edaspidi HMS) avatud menetluse sätteid, arvestades MaaPS erisusi. MaaPS § 30 lõike 2 alusel avaldas Keskkonnaamet uuringuloo menetluse algatamise teate 13.09.2024 ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded ning teavitas avatud menetluse algatamisest 10.09.2024 kirjaga nr DM-129197-6. Kuni uuringuloo andmise või andmisest keeldumise otsuse tegemiseni on igaühel õigus esitada Keskkonnaametile taotluse kohta põhjendatud ettepanekuid ja vastuväiteid.

MaaPS § 27 lõike 3 alusel saatis Keskkonnaamet 11.09.2024 kirjaga nr DM-129197-8 uuringuloo taotluse riigivara valitseja volitatud asutustele Riigimetsa Majandamise Keskus-le (RMK) ning kirjaga nr DM-129197-9 Maa-amet-le.

RMK andis 27.09.2024 kirjaga nr nr 3-1.1/2024/5487 (**RMK kiri**) (KOTKAS 30.09.2024 nr DM-129197-10) nõusoleku geoloogilise uuringu tegemiseks. Prääma uuringuruumis Järva maakonnas Paide linnas Tarbja külas asuvatel katastriüksustel Väätsa metskond 59 (katastritunnus 56502:002:0144) ja Väätsa metskond 62 (katastritunnus 56502:002:0146) järgmistel tingimustel:

1. uuringu läbiviijal tuleb teavitada e-posti teel RMK Kirde regiooni (kirde.regioon@rmk.ee) välitööde läbiviimisest vähemalt 10 kalendripäeva ette;

2. kui geoloogilise uuringu raames on vaja teha raiet, tuleb sellest teatada riigimetsa majandajale, kes sõlmib geoloogilise uuringu tegijaga kasvava metsa raadamiseks töövõtulepingu või raieõiguse omandamiseks kasvava metsa raieõiguse võõrandamise lepingu.

Maa-amet nõustus 09.10.2024 kirjaga nr 7-1/24/11244-2 geoloogilise uuringu teostamiseks Turbatootmisala kinnistul (tunnus 56502:002:0950) järgmisel tingimusel: kui geoloogilise uuringu raames on vaja teha raiet, tuleb sellest teatada Maa-ametile ning sõlmida raadamise leping Riigimetsa Majandamise Keskusega.

RMK ja Maa-amet'i kirjas toodud tingimustega arvestatakse uuringuloa nr L.MU/522668 täiendavate tingimuste määramisel.

MaaPS § 27 lõike 7 kohaselt saatis Keskkonnaamet 11.09.2024 kirjaga nr DM-129197-7 teate avatud menetluse algatamisest ning uuringuloa taotluse kirjaliku arvamuse saamiseks taotletava uuringuruumi asukoha kohaliku omavalitsuse üksusele (Paide Linnavalitsus) tähtajaga kaks kuud.

Paide Linnavalitsus teavitas 11.10.2024, et Prääma uuringuruumi geoloogilise uuringu loa osas arvamuse andmine toimub kõige varem Paide linnavolikogu novembri kuu istungil (47. nädalal). Sellest tulenevalt palume arvamuse esitamiseks antud tähtaega pikendada praeguselt 10. novembrilt 28.-nda novembrini.

Paide Linnavolikogu nõustus 21. november 2024 otsusega nr 56 (**otsus nr 56**) (KOTKAS 27.11.2024 nr DM-129197-14) Prääma uuringuruumi geoloogilise uuringu loa taotlusega.

MaaPS § 30 lõike 5 alusel pani Keskkonnaamet õigusakti eelnõu koos seletuskirja ja taotlusele lisatud ning menetluse käigus haldusorganile esitatud või tema poolt koostatud muude asjasse puutuvate oluliste dokumentidega avalikkusele tutvumiseks xx.xx.xxxx ametlikku väljaandesse.

Ametlikud Teadaanded, ettepanekute ja vastuväidete esitamise tähtajaks 2 nädalat.

Avalikustamise käigus kirjalikke seisukohti laekus/ei laekunud.

Vastavalt HMS § 49 lõigetele 1 ja 3 peab loa andja andma enne haldusakti väljastamist, huvitatud isikule ja isikule, kelle õigusi võib avatud menetluse korras antav õigusakt puudutada ning taotluse esitajale, võimaluse esitada kirjalikus, suulises või muus sobivas vormis asja kohta oma arvamus ja vastuväited.

Keskkonnaamet küsis Aktsiaselts'lt PRELVEX xx.xx.xxxx kirjaga nr xx arvamust või vastuväiteid uuringuloa andmise otsuse eelnõule kahe nädala jooksul kirja saatmisest. Keskkonnaamet edastas sama kirja teadmiseks Paide Linnavalitsusele. Menetlusosalised vastasid xx.xx.xxxx.

3. KAALUTLUSED

Geoloogiline uuring on maavara arvele võtmise ja kaevandamise eesmärgil tehtav geoloogiline töö (MaaPS § 4 lõige 2). Geoloogilise uuringu läbi viimine on lubatud vaid uuringuloa alusel (MaaPS § 17 lõige 2). Vastavalt uuringuloa saamiseks esitab taotleja loa andjale taotluse (MaaPS § 27 lõige 1). Uuringuloa andjaks on Keskkonnaamet (MaaPS § 26).

Keskkonnaamet kontrollis Aktsiaselts PRELVEX esitatud taotlusmaterjalide vastavust MaaPS, keskkonnaministri 09.01.2020 määrusele nr 1 „Üldgeoloogilise uurimistöö loa ja geoloogilise uuringu loa taotluse esitamise kord, täpsustatud nõuded taotluse kohta, loa andmise kord ning taotluse ja loa andmekoosseis“ ja KeHJS sätestatud nõuetele ning pidas andmeid piisavaks uuringuloa menetlemiseks.

Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (edaspidi KeHJS) § 11 lõike 3 kohaselt on keskkonnamõju hindamine (edaspidi KMH) kohustuslik KeHJS § 6 lõikes 1 nimetatud tegevuste korral, KeHJS § 6 lõikes 2 nimetatud tegevuste korral tuleb kaaluda KMH algatamist või algatamata jätmist lisades otsusele KeHJS § 6 lõike 3 kohase eelhindamise tulemused. KeHJS § 6 lõike 2 loetelu on § 6 lõike 4 alusel täpsustatud Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määrusega nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu 1“ (edaspidi määrus nr 224). Loa taotleja kavandatav tegevus ei kuulu KeHJS § 6 lõike 1 ega ka määruse nr 224 loendisse, mistõttu KeHJS § 3, § 6, § 11 lõike 3 ning määruse nr 224 alusel ei ole antud juhul KMH algatamine kohustuslik, samuti ei ole vajalik eelhindamine ega KMH vajalikkuse kaalumine.

Geoloogilist uuringut võib korraldada ja juhtida selleks teadmisi, oskusi ja kogemusi omav isik (MaaPS § 17 lõiked 3 ja 4). Uuringuloa alusel võib hüdrogeoloogilisi töid teha isik, kellel on veeseaduse § 208 punktide 1, 3 ja 5 kohane tegevusluba.

Geoloogilise uuringu teostaja on OÜ Inseneribüroo STEIGER (registrikood 11206437, aadress Harju maakond, Tallinn, Nõmme linnaosa, Männiku tee 104/5, 11216).

Juhul, kui geoloogilise uuringu käigus tekib kaevandamisjäätmekäitluste ning jäätmekäitluste ladestamiskoht ei ole jäätmekäitluste jäätmekäitluste seaduse (edaspidi JäätS) § 35² tähenduses tuleb uuringuloa taotlusele lisada kaevandamisjäätmekäitluste (MaaPS § 28 lõige 5). Jäätmekäitluste koostamisel, esitamisel ja kinnitamisel lähtutakse JäätS §-ga 42¹ kehtestatud nõuetest.

Uuringuloa taotluse kohaselt geoloogilise uuringu käigus kaevandamisjäätmekäitluste ei teki ning seetõttu ei ole jäätmekäitluste koostamine ja esitamine vajalik.

HMS § 3 lõike 1 kohaselt võib haldusmenetluses piirata isiku põhiõigusi ja -vabadusi ning tema muid subjektiivseid õigusi ainult seaduse alusel. Haldusmenetluse üksikasjad võib haldusorgan määrata kaalutlusõiguse alusel (HMS § 5 lõige 1). Kaalutlusõiguse tuleb teostada kooskõlas volituste piiride, kaalutlusõiguse eesmärgi ning õiguse üldpõhimõtetega, arvestades olulisi asjaolusid ning kaaludes põhjendatud huve (HMS § 4 lõige 2). HMS § 53 kohaselt võib haldusaktile kehtestada kõrvaltingimuse seaduses või määramises sätestatud juhul või kui kõrvaltingimusega tuleks haldusakt jätta andmata. Vastavalt määruse nr 1 § 4 lõikele 3 kantakse uuringuloa lahtrisse „Täiendavad tingimused“ nõuded, mis seatakse maapõue kaitse ja maavara

ratsionaalse kasutamise tagamiseks ning inimese tervisele, varale ja keskkonnale kaevandamisest ning kaevandamisjäätmete käitlemisest tuleneva kahjuliku mõju vähendamiseks ja vajadusel muud täiendavad nõuded. Geoloogilise uuringu loa omajale kehtivad kõik asjakohased õigusaktides (nt maapõueseadus, keskkonnaseadustiku üldosa seadus, keskkonnatasude seadus, atmosfääriõhu kaitse seadus, veeseadus, looduskaitse seadus, jäätmeseadus jt) sätestatud nõuded. Sellest tulenevalt ei ole tarvidust geoloogilise uuringu loa täiendavate tingimuste osas dubleerida õigusaktidega juba reguleeritud. Uuringuloaga reguleeritakse vaid uuringuruumis ja uuringuruumi teenindusalal läbiviidavaid tegevusi ning nähakse ette leevendusmeetmeid otseselt uuringu teostamisest tulenevatele keskkonnamõjudele.

Präama uuringuruumi uuringuloale seatakse järgmised täiendavad tingimused:

1. Uuringu läbiviijal tuleb teavitada e-posti teel RMK Kirde regiooni (kirde.regioon@rmk.ee) välitööde läbiviimisest vähemalt 10 kalendripäeva ette.
2. Kui geoloogilise uuringu raames on vaja teha raiet, tuleb sellest teatada riigimetsa majandajale, kes sõlmib geoloogilise uuringu tegijaga kasvava metsa raadamiseks töövõtulepingu või raieõiguse omandamiseks kasvava metsa raieõiguse võõrandamise lepingu.
3. Juhul, kui geoloogilise uuringu raames on vaja teha raiet Turbatootmisala kinnistul (tunnus 56502:002:0950), tuleb sellest teatada Maa-ametile ning sõlmida raadamise leping Riigimetsa Majandamise Keskusega.

Loa andja kohustus on selgitada välja kõik asjaolud, millel on otsuse tegemisel määrav tähtsus. Menetluse käigus kogutud andmestiku põhjal selgitatakse välja, kas konkreetse loa taotluse puhul esineb MaaPS § 35 sätestatud loa andmisest keeldumise aluseid. Luba antakse, kui keeldumiseks ei esine seaduses sätestatud kaalukat põhjust. Loa andmisest keeldumise alused selgitab välja loa andja.

Keskkonnaamet on hinnanud esitatud taotluse materjale ja menetluse käigus kogutud andmeid ning leidnud, et teadaolevalt käesoleva loa andmisega ei minda vastuollu riigi huviga. Riigi huvi on käsitletud Riigikogus 06.06.2017 vastu võetud strateegiadokumendis „Maapõuepoliitika põhialused aastani 2050“.

MaaPS § 35 lõige 1 punktidest 4, 5, 8 ja lõige 2 punktidest 2-3 tulenevat keeldumise alust menetluse käigus ei ilmnenu, mistõttu neid käesolevas korralduses ei käsitleta. Präama uuringuruumi teenindusala piiresse ei jää Natura 2000 võrgustiku alasid ega muid kaitstavaid loodusobjekte (MaaPS § 35 lõige 1 punkt 11); muinsuskaitseobjekte (MaaPS § 35 lõige 1 punkt 3), mistõttu MaaPS § 27 lõigetes 4 ja 6 nimetatud nõusoleku küsimise vajadust uuringuloa andmiseks ei olnud ja sellest tulenevat keeldumise alust ei esine.

MaaPS 35 lõige 2 punkt 1 sätestab, et uuringuloa andmisest keeldutakse, kui taotlejale on määratud rohkem kui üks karistus kuriteo või väärteo eest uuringu või kaevandamisjäätmete käitlemise valdkonnas ja nende andmed ei ole karistusregistrist kustutatud. Keeldumise alus on kontrollitud menetluse käigus ning Aktsiaselts PRELVEX ei ole karistusregistrisse kantud kaevandamisjäätmete käitlemise nõuete eiramise eest (karistusregistri teade seisuga 10.12.2024).

Eeltoodu alusel võib väita, et MaaPS §-s 35 sätestatud uuringuloa andmisest keeldumise alused puuduvad.

Geoloogilise uuringu luba ei anna uuringuloa omanikule garantiid, et talle hilisemalt antakse maavara kaevandamise luba ning geoloogilise uuringu loa saamisel ei teki õiguspärast ootust kaevandamisloa saamiseks.

VAIDLUSTAMINE

Otsust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavaks tegemisest, esitades vaide haldusakti andjale haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

Siret Punnisk
juhataja
maapõuebüroo